

Nr 1183

Av herr **Stefanson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 123, med förslag till förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1390 i Andra kammaren)

I proposition nr 123 berör departementschefen frågan om undantag från mervärdeskatteplikt för bl. a. dentaltekniska arbeten att det inte anförts några nya omständigheter som föranleder en ändrad inställning till frågan. Han föreslår därför att skatteplikten bibehålles.

Tandvård är liksom läkarvård och sjukvård av sociala skäl undantagen från mervärdeskatt. Genom att skattefriheten för tandvård inte är förenad med rätt till avlyftning av ingående skatt, drabbas tandvård emellertid indirekt av en viss skattebelastning. I de flesta fall fördyrar denna tandvården endast obetydligt. Då tandvården kräver tandprotetiska arbeten uppstår emellertid en betydande fördyring genom mervärdeskatten om tandläkaren beställer arbetena hos ett fristående dentallaboratorium.

Dentaltekniska arbeten som en tandläkare beställer hos ett fristående dentallaboratorium beläggs nämligen med mervärdeskatt, som debiteras tandläkaren och ytterst belastar vederbörande patienter. Om samma arbeten utförs av en av tandläkaren anställd tandtekniker, betraktas de som en del av den tandvård som tandläkaren utför. Skatt utgår därvid endast på det material som använts. Skillnaden är att i förra fallet också arbetskostnaden beskattas. Eftersom denna genomsnittligt sett är mycket högre än materialkostnaden, utgör mervärdeskatten redan i dag en besvärande konkurrensbelastning för dentallaboratorierna. När mervärdeskatten vid årsskiftet höjs till 15 procent kommer skattens konkurrenssnedvridande verkningar att förstärkas avsevärt.

På många håll i landet anlitar folktandvården kommersiella laboratorier i visserligen varierande men sammanlagt betydande omfattning. Detta möjliggör för folktandvården att dimensionera sin egen tandteknikerpersonal efter den genomsnittliga årsvolymen för tandtekniska arbeten. Vid toppbelastning liksom för vissa speciella typer av tandtekniska arbeten anses det i allmänhet rationellt att anlita kommersiella laboratorier. Den ökade skattebelastning på dessa laboratoriers arbeten, som inträder genom den generella mervärdeskattehöjningen, kommer att göra det ekonomiskt

motiverat för folktandvårdens huvudmän att bygga ut sin egen tandteknikerorganisation.

Samma konkurrenssnedvridande effekt uppstår gentemot de privatpraktiserande tandläkarna. Skatten kommer i fortsättningen att uppgå till så stora belopp, att den stimulerar tandläkarna att anställa egna tandtekniker för att undgå skattebelastningen. Två, tre eller fyra tandläkare kan gemensamt anställa en tandtekniker. Tendenser härtill har redan börjat göra sig gällande men hittills i viss utsträckning hållits tillbaka av de förhoppningar om en omprövning av skattefrågan som väckts av bevillningsutskottets uttalande i fjol i anledning av väckta motioner (BeU 1969: 25).

Inte minst betänkligt är att dylika tendenser verkar starkt rationaliseringshämmande. En ensam tandtekniker, som skall arbeta inom hela yrkesområdet, kan inte framställa produkter av så god kvalitet och inte heller bedriva arbetet på långt när så rationellt som kan ske på ett större laboratorium, där arbetet fördelas mellan tekniker med olika specialisering och med biträde av hjälppersonal. Enligt uppgift pågår i bl. a. USA och Västtyskland en omfattande strukturrationalisering inom dentallaboratoriebranschen, varvid man strävar efter att koncentrera verksamheten till laboratorier som vardera betjänar cirka 30 tandläkare och sysselsätter 5 specialiserade tandtekniker jämte hjälppersonal. Inom den svenska dentallaboratoriebranschen eftersträvar man en liknande rationalisering, som på längre sikt kan leda till väsentligt lägre produktionskostnader och därmed till billigare tandvård. Rationaliseringssträvandena motverkas emellertid av den ogynnsamma behandlingen av dentallaboratorierna i mervärdeskattehänseende. Möjligheterna att genomföra en dylik strukturrationalisering, som kräver stora kapitalinvesteringar, minskas väsentligt redan om en begränsad del av den tandtekniska arbetsvolymen undandras de kommersiella laboratorierna. Eftersom dentallaboratoriebranschen totalt sett är av jämförelsevis litet omfång i Sverige, är förutsättningarna för en koncentration till större enheter beroende av att varje enhet kan räkna med en hög och jämn arbetstillgång.

Enär varubeskattningen bör utformas så att den främjar och inte motverkar en rationalisering, som kan leda till avsevärda personal- och kostnadsbesparingar till gagn för konsumenterna, i detta fall den tandvårdsbehövande allmänheten, anser vi att dentaltekniska arbeten generellt bör befrias från mervärdeskatt.

Med åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att dentaltekniska arbeten (tandproteser samt individuellt avpassade apparater för ortodontiska, käkortopediska och käkkirurgiska behandlingar) undantages från mervärdeskatteplikt, samt

att bevillningsutskottet måtte utforma erforderlig lagtext.

Stockholm den 22 april 1970

Stig Stefansson (fp)

Torsten Mattsson (cp)

Lars Schött (m)

Paul Brundin (m)

Gudmund Ermulf (fp)

Nils Nilsson (cp)